

Singerprijs Laren 30 Oct. 1905

Mijnheer de burgemeester, Heren wethouders, leden van de commissie van beheer van de Stichting Singer memorial foundation, leden van de jury, Dames en Heren,

ik voel mij zeer vereerd met de waardering voor mijn werk, zoals die blijkt uit de toekenning van deze Singerprijs en ik wil dan ook allereerst daarvoor mijn dank uitspreken, dank aan degenen die deze prijs beschikbaar hebben gesteld, en aan hen die mij ervoor hebben uitgekozen.

Ik kan mij ook niet anders dan gevleid voelen door de bewoordingen van het juryrapport, die men met recht kort maar krachtig mag noemen.

Eén enkel woord uit dit rapport zou ik desondanks uit zijn context willen lichten, alleen maar om een aanleiding te hebben tot een korte bespiegeling. Ik bedoel het woord "nieuwe".

Al meer dan een eeuw lang, duikt dit woord, op gezette tijden, in het kunstbedrijf op, telkens weer met een andere, vaak tegen-gestelde, betekenis. In de vorige eeuw sprak men, met waardering, over art nouveau, tot, in het begin van deze eeuw, de 'nieuwe beweging' in de kunst, van DE STIJL en het constructivisme. Aan deze waardering een einde maakte. En ook deze nieuwe beweging is allang niet nieuw meer, maar door vele andere nieuwe kunstvormen opgevolgd, waarvan de meeste in recentere jaren onder de naam 'new art' uit de nieuwe wereld kwamen overgewaaid.

En daarom blijkt er iets nieuws met het nieuwe aan de hand te zijn, want er is verschil tussen het oude nieuwe en 'the new'. Het oude nieuwe was alleen maar historisch gezien nieuw, maar 'new' is een kwaliteit op zichzelf geworden, een kwalitatieve norm die door velen zo belangrijk wordt geacht, dat alle andere normen ervoor hebben moeten wijken. Er is sprake van een ware cultus van het nieuwe.

Diegenen onder U, die wel eens iets van mijn geschriften, die apart in het juryrapport vermeld worden, hebben gelezen, zullen weten dat ik er nu niet bepaald op uit ben geweest om nieuwe kunstvormen te zoeken.

Integendeel: tijdens de COBRA-periode liet ik mij inspireren door de meest tijdloze vorm van kunst, de kindertekening, en schreef ik in de revue COBRA de nog dikwijls geciteerde woorden: 'allons remplir les toiles vierges de Mondrian, même si ce n'est qu'avec nos malheurs.'

Het woord 'vernieuwing' zult U in de COBRA -teksten vergeefs zoeken. Het ging om heel iets anders: iets dat ik misschien het beste zou kunnen omschrijven als de humanisering van de kunst, als reactie op de toenmalige 'nieuwe' formalismen, met name van de abstracte kunst. COBRA-kunst was kunst in de oudste betekenis van het woord.

En bijna tien jaar later, toen ik deel uitmaakte van de ~~XXXXXXX~~ Internationale situationniste, en met New Babylon was begonnen, schreef ik in ~~in~~ het blad van deze beweging: 'la possibilité d'une création unitaire et collective est déjà annoncée par la décomposition des arts individuels. L'internationale situationniste ne peut couvrir aucun essai de rénovation de ces arts.'

Geen vernieuwing dus van de kunst, maar de blik gericht op een mogelijke andere, collectieve cultuur van een geheel ander type. En weer tien, twintig jaar later, toen de noviteiten maar in een gestage stroom bleven toevloeien, heb ik geen gelegenheid verzuimd om mijn misprijzen kenbaar te maken en te getuigen van mijn bewondering voor de grote schilders uithet verleden, zo onbegrepen.

Want is de ontwikkeling van de ~~kun~~ kunst niet juist bevorderd door kennis van het reeds eerder gemaakte? Niemand van de vroegere meesters heeft gebroken met zijn voorgangers. Rubens kopiëerde Titiaan, en Delacroix, honderden jaren later Rubens. Cézanne en van Gogh maakten vrije interpretatie's naar Delacroix, en Picasso improviseerde op thema's van Poussin en Velasquez. Het nieuwe ontstaat, ongewild, als vanzelf, in een nieuwe mat-schappelijke situatie, omdat het niet anders kan, omdat het onmogelijk is om te herhalen wat gedaan is.

En dit is, wat ik vandaag mijn jonge ^{collega's} zou willen toeroepen: houd op met die belachelijke cultus van het nieuwe; niets veroudert zo snel als de mode. Kijk naar het goede, ook als het oud is, en het nieuwe zal U in de schoot worden geworpen.